

Konfederacija slovenskih sindikatov
Sindikati Koroške
Za ljudi in Slovenijo

Konvencija št. 175

**KONVENCIJA
O DELU S KRAJŠIM DELOVNIM ČASOM**

Generalna konferenca Mednarodne organizacije dela,

ki jo je v Ženevi sklical Administrativni svet Mednarodnega urada za delo in se je 7. julija 1994 sestala na svojem 81. zasedanju,

je upoštevala, da so za delavce, ki delajo krajši delovni čas, pomembne določbe Konvencije o enakem nagrajevanju žensk in moških za enako delo, 1951, Konvencije o diskriminaciji pri zaposlovanju in poklicih, 1958, ter Konvencije in Priporočila o enakih možnostih delavcev in delavk in njihovem enakem obravnavanju, 1981, in

upoštevala, da sta za te delavce pomembna Konvencija o pospeševanju zaposlenosti in zaščita za primer brezposelnosti, 1988, in Priporočilo o politiki zaposlovanja (dodatne določbe), 1984, in

se zavedala pomembnosti ustvarjalne in svobodno izbrane zaposlitve za vse delavce, gospodarske pomembnosti dela s krajšim delovnim časom, potrebe, da se v politiki zaposlovanja upošteva vloga dela s krajšim delovnim časom pri pospeševanju dodatnih priložnosti za zaposlitev, potrebe po zagotovitvi varstva delavcev, ki delajo krajši delovni čas, na področjih dostopa do zaposlitve, delovnih pogojev in socialne varnosti ter

sklenila, da sprejme nekatere predloge glede dela s krajšim delovnim časom, kar je četrta točka dnevnega reda zasedanja, in

določila, da so ti predlogi v obliki mednarodne konvencije,

sprejema štiriindvajsetega junija tisoč devetsto štiriindevetdeset to konvencijo, ki se imenuje Konvencija o delu s krajšim delovnim časom, 1994:

1. člen

V tej konvenciji:

(a) izraz »delavec, ki dela krajši delovni čas« pomeni zaposleno osebo, katere običajni delovni čas je krajši od delovnega časa primerljivih delavcev, ki delajo polni delovni čas;

(b) običajni delovni čas iz pododstavka (a) je lahko izračunan tedensko ali pa kot povprečje za določen čas zaposlitve;

(c) izraz »primerljivi delavec, ki dela polni delovni čas« pomeni delavca, ki dela polni delovni čas:

(i) v enakem delovnem razmerju,

(ii) opravlja enako ali podobno vrsto dela ali poklica in

(iii) je zaposlen v istem obratu, ali če ni primerljivega delavca, ki dela polni delovni čas v tem obratu, v istem podjetju, ali če ni primerljivega delavca, ki dela polni delovni čas v podjetju, v isti panogi

kot delavec, ki dela krajši delovni čas;

(d) delavci, ki delajo polni delovni čas in so postali delno brezposelni, to je, da se jim je kolektivno in začasno zmanjšalo število ur njihovega običajnega delovnega časa iz gospodarskih, tehničnih ali organizacijskih razlogov, se ne štejejo za delavce, ki delajo krajši delovni čas.

2. člen

Ta konvencija ne vpliva na ugodnejše določbe, ki veljajo za delavce, ki delajo krajši delovni čas, po drugih mednarodnih konvencijah o delu.

3. člen

1. Ta konvencija se nanaša na vse delavce, ki delajo krajši delovni čas; članica lahko po posvetovanju z reprezentativnimi organizacijami delodajalcev in delavcev v celoti ali delno preneha uporabljati to konvencijo za določene kategorije delavcev ali podjetje, kadar bi uporaba konvencije zanje povzročila posebne probleme precejšnjega pomena.

2. Vsaka članica, ki je ratificirala to konvencijo in uporabi možnost iz prejšnjega odstavka, mora v svojih poročilih o izvajanju konvencije po 22. členu Ustave Mednarodne organizacije dela navesti vsako posebno kategorijo delavcev ali podjetij, ki so bila tako izvzeta, in razloge, zakaj se šteje, da je to bilo ali pa je še potrebno.

4. člen

Treba je sprejeti ukrepe, da se delavcem, ki delajo krajši delovni čas, zagotovi tako varstvo, kot je zagotovljeno primerljivim delavcem, ki delajo polni delovni čas, glede:

- (a) pravice do organiziranja, kolektivnih pogajanj in nastopanja kot predstavniki delavcev;
- (b) poklicne varnosti in zdravja;
- (c) diskriminacije pri zaposlovanju in poklicu.

5. člen

V skladu z notranjo zakonodajo in prakso se sprejmejo ukrepi, s katerimi bo zagotovljeno, da ne bodo delavci, ki delajo krajši delovni čas, samo zato, ker delajo krajši delovni čas, prejeli nižje osnovne plače, izračunane sorazmerno na podlagi ur, delovnega učinka ali akorda, kot jo prejema primerljivi delavci, ki delajo polni delovni čas in se njihova osnovna plača izračunava po isti metodi.

6. člen

Zakonske sisteme socialne varnosti, ki temeljijo na poklicni dejavnosti, je treba prilagoditi tako, da so delavci, ki delajo krajši delovni čas, deležni takih pogojev, ki so enakovredni pogojem primerljivih delavcev, ki delajo polni delovni čas; ti pogoji se lahko določijo v sorazmerju z delovnimi urami, prispevki ali zaslužki ali po drugih metodah v skladu z notranjo zakonodajo in prakso.

7. člen

Sprejmejo se ukrepi, s katerimi se zagotovi, da imajo delavci, ki delajo krajši delovni čas, enakovredne pogoje kot delavci, ki delajo polni delovni čas, glede:

- (a) varstva materinstva,
  - (b) prenehanja zaposlitve,
  - (c) plačanega letnega dopusta in plačanih državnih praznikov ter
  - (d) odsotnosti z dela zaradi bolezni,
- pri čemer se denarni prejemki lahko določijo v razmerju z opravljenimi urami dela ali zaslužkom.

8. člen

1. Članica lahko izključi delavce, ki delajo krajši delovni čas, katerih število delovnih ur ali zaslužek je pod določenimi spodnjimi mejami:

- (a) iz obsega katerega koli od zakonskih sistemov socialne varnosti, omenjenih v 6. členu, razen za

prejemke zaradi poškodb pri delu,

(b) iz obsega katerega koli od ukrepov, sprejetih na področjih, navedenih v 7. členu, razen glede ukrepov v zvezi z varstvom materinstva, ki se razlikujejo od ukrepov, zagotovljenih po zakonskih sistemih socialne varnosti.

2. Spodnje meje iz prvega odstavka morajo biti dovolj nizke, da ne izključujejo pretirano visokega odstotka delavcev, ki delajo krajši delovni čas.

3. Članica, ki uporabi možnost iz prvega odstavka, mora:

(a) občasno pregledati veljavne spodnje meje;

(b) navesti v svojih poročilih o izvajanju konvencije po 22. členu Ustave Mednarodne organizacije dela veljavne spodnje meje, razloge zanje in ali se proučuje progresivna širitev zaščite tudi na izključene delavce.

4. O določitvi, pregledu ali spremembi spodnjih meja, omenjenih v tem členu, se je treba posvetovati z najbolj reprezentativnimi organizacijami delodajalcev in delavcev.

9. člen

1. Sprejmejo se ukrepi, s katerimi se olajša dostop do učinkovitega in svobodno izbranega dela s krajšim delovnim časom, ki ustreza tako delodajalcem kot delavcem, če je zagotovljena zaščita iz 4. do 7. člena.

2. S temi ukrepi se zagotovijo:

(a) pregled zakonov in predpisov, ki lahko preprečujejo ali otežujejo dostop do dela s krajšim delovnim časom ali njegovo sprejetje;

(b) uporaba služb za zaposlovanje, kjer obstajajo, da pri svojih dejavnostih obveščanja in zaposlovanja ugotovijo možnosti za delo s krajšim delovnim časom in jih objavijo;

(c) da bo v politiki zaposlovanja posebna pozornost namenjena potrebam in željam posebnih skupin, kot so brezposelni, delavci z družinskimi obveznostmi, starejši delavci, delavci s posebnimi potrebami in delavci, ki se izobražujejo ali usposablajo.

3. Ti ukrepi lahko vključujejo tudi raziskavo in obveščanje o stopnji, do katere delo s krajšim delovnim časom ustreza gospodarskimi in socialnim ciljem delodajalcev in delavcev.

10. člen

Kadar je to primerno, je treba sprejeti ukrepe v skladu z notranjimi zakoni in prakso, s katerimi se na podlagi svobodne odločitve zagotovi prehod z dela s krajšim delovnim časom na delo s polnim delovnim časom ali obratno.

11. člen

Določbe te konvencije se uresničujejo z zakoni ali predpisi, razen če se uresničujejo s kolektivnimi pogodbami ali kako drugače v skladu s prakso v državi. Pred sprejemom takih zakonov ali predpisov se je treba posvetovati z najbolj reprezentativnimi organizacijami delodajalcev in delavcev.

12. člen

Listine o ratifikaciji te konvencije se pošljejo generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo v registracijo.

13. člen

1. Ta konvencija zavezuje samo tiste članice Mednarodne organizacije dela, katerih registracije so registrirane pri generalnem direktorju.

2. Veljati začne dvanajst mesecev po dnevu, ko sta bili pri generalnem direktorju registrirani ratifikaciji dveh članic.

3. Nato začne konvencija veljati za vsako članico dvanajst mesecev po dnevu, ko je bila ratifikacija registrirana.

14. člen

1. Članica, ki je ratificirala to konvencijo, jo lahko odpove po preteku desetih let po dnevu, ko je prvič začela veljati, z aktom, ki ga pošlje v registracijo generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo. Taka odpoved začne učinkovati šele eno leto po dnevu, ko je bila registrirana.

2. Vsaka članica, ki je ratificirala to konvencijo in v enem letu po izteku desetletnega obdobja iz prejšnjega odstavka ne uveljavi pravice do odpovedi po tem členu, ostane zavezana za naslednje desetletno obdobje, potem pa jo lahko pod pogoji iz tega člena odpove po izteku vsakega desetletnega obdobja.

15. člen

1. Generalni direktor Mednarodnega urada za delo uradno obvesti vse članice Mednarodne organizacije dela o registraciji vseh ratifikacij in odpovedi, ki so mu jih poslale članice organizacije.

2. Ko generalni direktor uradno obvesti članice organizacije o registraciji druge ratifikacije, ki mu je bila poslana, jih opozori na datum začetka veljavnosti te konvencije.

16. člen

Generalni direktor Mednarodnega urada za delo sporoči generalnemu sekretarju Združenih narodov vse podatke o vseh ratifikacijah in odpovedih, ki jih je registriral v skladu z določbami prejšnjih členov, zaradi registracije v skladu s 102. členom Ustanovne listine Združenih narodov.

17. člen

Administrativni svet Mednarodnega urada za delo predloži Generalni konferenci poročilo o uporabi te konvencije, kadar koli meni, da je to potrebno, in prouči, ali je primerno na dnevni red konference uvrstiti vprašanje njene celotne ali delne spremembe.

18. člen

1. Če konferenca sprejme novo konvencijo, ki to konvencijo v celoti ali delno spreminja, in če z novo konvencijo ni drugače določeno,

(a) nova spremenjena konvencija, ki jo ratificirajo posamezne članice, povzroči ipso iure takojšnjo odpoved te konvencije ne glede na določbe 14. člena zgoraj, če in ko nova spremenjena konvencija začne veljati;

(b) od dneva, ko začne veljati nova spremenjena konvencija, ta konvencija članicam ni več na voljo za ratifikacijo.

2. Ta konvencija vsekakor še naprej velja v svoji sedANJI obliki in vsebini za tiste članice, ki so jo ratificirale, niso pa ratificirale spremenjene konvencije.

19. člen